

A Magyar Népköztársaság alkotmányának 53. paragrafusa döntő útmutatást nyújt a magyar művészeknek. Törvényerőre emelte az országépítő dolgozó népnek a művészek felé hangoztatott kívánságát: olyan alkotásokat vár tőlük, amelyek róluk szólnak, amelyeket megértenek, amelyek lelkesítik őket, s az új szocialista élet bizonyosságát, szépségeit tárják fel előttük.

Voltak művészek, akik a burzsoáreakció befolyására nyomban félteni kezdték a művészet úgynevezett „szabadságát”. Valójában a kiváltságos rétegek dekadens izlése előtt hajbókoló, érdekeség-hajhászó, valóságot leplező — s így a kapitalista érdekeket szolgáló „művészet” sorsát féltették.

A magyar művészek nagy többsége azonban örömmel fogadta az alkotmányból kiszendülő bátorítást. Hamar felfigyelték az őket körülvevő új élet nagy perspektíváját, azt, hogy ennek az új életnek építésében népköztársaságunk alkotmánya történelmünk folyamán elsősorban ismeri el a művészeket az új társadalom fontos építőinek, s ennek megfelelően alkotmányban biztosítja részükre a hathatós támogatást.

Hogy mit jelent ez? A magyar művészek nagyon jól tudják. Jól emlékeznek, hogy mit jelentett a letűnt kapitalista rendszer művészet-politikája. Magasra emeltek egynéhány kiváltságos művészt, akik érdekeiknek megfelelően szolgálták a kizsákmányoló uralkodó osztályt, azokat pedig, akik alkotásaikban a nép felé fordultak, s nem hajoltak meg a hivatalos körök és a nagytőke urai előtt, azokat nyomorba taszították.

Felszabadulásunk, új alkotmányunk egyszersmindenkorra véget vetett ennek az erkölcsstelen, művészetellenes politikának. A dolgozó nép számára — amely a múltban teljesen el volt zárva a magasabbrendű emberformáló művészet hatásától — a művelődés széles távlatait nyitotta meg, az alkotóművészek számára pedig a szabad munka lehetőségét.

Ha végigtekintünk a kiállítás változatos, gazdag anyagán — és különösen, meri a kezdeti nehézségeit még a legértékesebb segítség mellett is nehéz feladat legyűrni —, örömmel állapíthatjuk meg, hogy művészeink többségükben megértették a szocializmust építő hazánkban végbement nagy tár-

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

A művész közelebb került a néphez, a nép a művészethez

Írta: Pór Bertalan, Kossuth-díjjal és Munkácsy-díjjal kitüntetett festőművész

Revisió 1950. 10. 26.

(Idő)

(Köt. v. füz.)* (Oldal)

Mindezt megragadóan tükrözi a Műcsarnokban most megnyílt I. Magyar Képzőművészeti Kiállítás. Már a kiállítás előkészítése, rendezése is az alkotmány új szellemét árasztotta. A döntő s legtermékenyebb segítséget a Magyar Dolgozók Pártjának bölcs irányzatása és a szovjet képzőművészet egyszerű példamutatása jelentette számunkra. Rendkívüli támogatást jelentett a népművelési minisztérium által a művészeknek nyújtott eszmei és anyagi segítség, amely biztosította a kiállításra való minél eredményesebb felkészülést. Új volt a kiállításra kerülő művek megírásának módja is. A zsűri, eltérően minden eddigi gyakorlattól, már nemcsak művészekből állott, teljesjogú tagokként vettek benne részt üzemi dolgozóink, tömegszervezeteink kiküldöttei. A bizottság munkájában a munkásküldöttek éles, meg nem alkuvó szempontjai is döntően képviselték a dolgozó nép érdekeit. A bírálatnak ez a haladójellegű új módja igen termékeny hatást váltott ki a bizottság munkájában.

Mindennek eredményeként a kiállításra olyan alkotások kerültek, amelyek formában is, tartalomban is legjobban megközelítik a dolgozó népünknek a művészekkel szemben támasztott igényeit.

Ha végigtekintünk a kiállítás változatos, gazdag anyagán — és különösen, meri a kezdeti nehézségeit még a legértékesebb segítség mellett is nehéz feladat legyűrni —, örömmel állapíthatjuk meg, hogy művészeink többségükben megértették a szocializmust építő hazánkban végbement nagy tár-

sadalmi átalakulást. A nemzeti hagyományok értékes elemeire támaszkodva a nép felé fordultak, s a dolgozó rétegek követelményeinek megjelölésére a valóság, a magyar szocialista valóság útjára léptek. Arra az egyedül helyes útra, amelyen a munka szépségét, új értelmét hirdetik, az új élet örömeit, a biztos jövő még szebb ígérezeit mutatják meg s ezzel fontos feladatot töltenek be a szocialista ember kialakításában, a szocialista társadalom kiépítésében.

Révai József elvtárs a kiállítást megnyitó beszédében kiemelte a kiállítás komoly eredményeit, az újat, a haladót.

Az eredmények azt mutatják, hogy a művész közelebb került a néphez, a nép a művészethez. Új ezen a kiállításán, hogy a művészek az új embert, a dolgozót nem öncélú művészi tárgyként választották főtémául, hanem mint országépítő alkotót. Új, hogy művészeink mondanivalójukat kevés kivétellel közérthető módon fejezték ki. Új, hogy Pártunk szocialista kultúrprogramjának eredményeként, ahogyan Révai elvtárs mondotta: „... friss tehetségek bukkantak fel szinte az ismeretlenségből, a nép sűrűjéből.” S új végül az, hogy „rég, érett, nagytehetségű művészek jelentékeny része komolyan felfigyel az új ábrázolásban, formában, kifejezésben közeledjék a realizmushoz, tehát hozzánk, a néphez.”

A nagy eredmények mellett természetesen vannak még hiányok, hibák. A nagy feladatnak megértése, átélése még nem jutott el minden művészhez. Még sok, a kapitalista társadalomból makacsul megmaradt előítéletet, megszokást kell kiirtani

magunkból. A kapitalista társadalomban a művészet nem a dolgozó tömegek szolgálatában állott, hanem az uralkodó osztály vékony, kiváltságos rétegének állott rendelkezésére. Ez a réteg pedig a művészetet, éppúgy, mint az egész értelmiséget, anyagi hatalmi helyzeténél fogva rabságában tartotta, tőle függött megélhetésének lehetősége. Es ahogyan hanyatlott a kapitalizmus, úgy távolodott el mindjobban a művészet a néptől, a valóságtól, a közérthetőségtől. Es ugyanúgy mint minden más alkotó tevékenység, eljutott a formalizmus lejtőjére, amely a lényeg kijátszásával, a vonalak felelőtlen játékával egyetlen célt szolgált: a valóság meghamisítását, elkendőzését.

A multnak ez a terhes öröksége még zavaróan befolyásolja egyes művészeink új törekvéseit; vannak még maradványai a burzsoá formalizmusnak, a nyugati kozmopolitizmusnak. Révai József elvtárs rámutatott arra is, hogy hiányzik még a kiállításban, nincs eléggé képviselve a karikatúra, a plakáttetés „harcos műfaja”, s különösen felhívta a figyelmet a történelmi festészet hiányára.

Rendkívül fontos Révai elvtársnak az a megállapítása, hogy a szocialista realizmus nemcsak a témák megválasztásában jut kifejezésre, hanem főleg abban, hogy a szocializmus pártos, harcosszéméitől áthatva érzékeltesse a témák az új ember, a szocialista ember munkalendületét, lelkesedését, munkájának egyszerű eredményeit, családi életét, gyermekeinek örömteli jelenét és még szebb jövőjét.

Összefoglalva a kiállítás tanulságait, elmondhatjuk: a magyar képzőművészek a népi demokratikus országok művészeihez hasonlóan, a nagy Szovjetunió művészeinek példája nyomán felsorakoztak dolgozó népünk mellé. Es ahogyan az üzemek dolgozói a munkapad mellett, a dolgozó parasztok a földiken, úgy a magyar művészek a kultúra, a művészet területén erősítik hatékonyan a haladó népek szilárd békefrontját.

708

Műcsarnok

Idő: *1950.*

Személy:

Helyszám: